

Remissversion 2021-11-18

Program för social hållbarhet

Politikens förord

Plats för text.

**Program för social hållbarhet finns att läsa på kommunens hemsida:
www.haninge.se/xxx**

Dokumenttyp: Xxx

Dokumentnamn: Program för social hållbarhet

Beslutat datum: 2021-XX-XX

Gäller från datum: 2021-XX-XX

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Ansvarig förvaltning och avdelning: Xxx

Diarienummer: XXX XXXX

Dokumentinformation: Xxx xxxx

Innehåll

Politikens förord	3
1. Haninge kommuns program för social hållbarhet	5
1.1 Läsanvisning	5
1.2 Övergripande utgångspunkter	5
1.3 Framtidsbild Haninge	7
2. Haninges mål för social hållbarhet	8
2.1 Demokrati och deltagande	8
2.2 Uppväxtvillkor och levnadsvanor	9
2.3 Arbete och livslångt lärande	10
2.4 Boende och livsmiljö	11
4. Genomförande, uppföljning och aktualitetsprövning	12
4.1 Genomförande	12
4.2 Uppföljning och aktualitetsprövning	13
5. Begreppsförklaringar	14
6. Källor	15

1. Haninge kommuns program för social hållbarhet

Haninges program för social hållbarhet är ett vägledande koncernövergripande styrdokument som samlar kommunens vilja och ambition för sociala hållbarhetsfrågor. Tillsammans med översiktsplanen och det klimat- och miljöpolitiska programmet bidrar det till en långsiktig hållbar utveckling och ett gott liv i Haninge. Programmet ska utgöra underlag i verksamhetsplanering och budgetering och utgöra vägledning för koncernens alla verksamheter i förvaltningar och bolag.

Programmet ska också inspirera och involvera andra aktörer som verkar i Haninge att utveckla sitt arbete med social hållbarhet. Samverkan mellan kommun, näringsliv, civilsamhälle, invånare och andra aktörer i regionen är viktigt för att nå ett hållbart samhälle. I programmet omnämns den kommunala organisationen, inklusive kommunala bolag och förbund som "kommunen". Det geografiska området Haninge kommun omnämns som "Haninge".

1.1 Läsanvisning

Programmet inleds med att beskriva övergripande utgångspunkter som ligger till grund för programmet. I kapitel två beskrivs Haninges programs långsiktiga effektmål för social hållbarhet utifrån fyra målområden:

- Demokrati och deltagande
- Uppväxtvillkor och levnadsvanor
- Arbete och livslångt lärande
- Boende och livsmiljö

I kapitel tre beskrivs hur genomförande, uppföljning och aktualitetsprövning ska gå

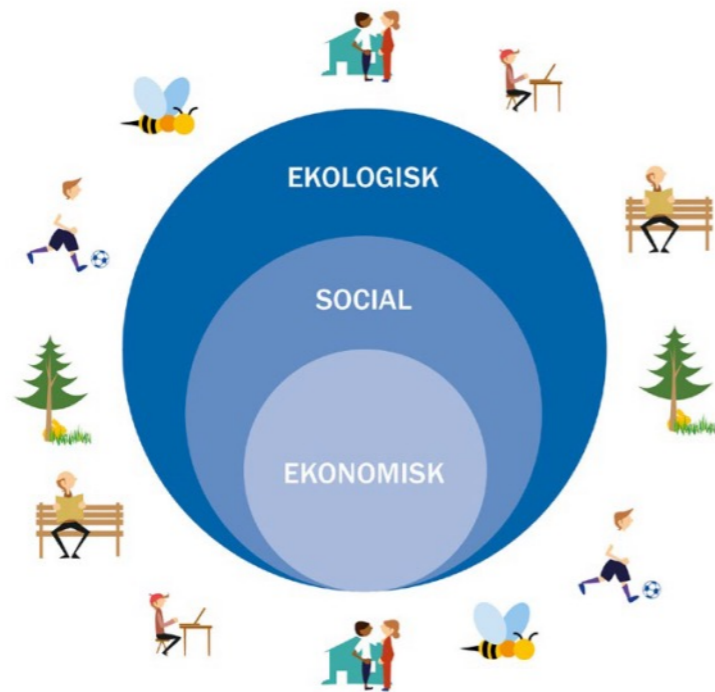
till utifrån kommunens styrmodell. I kapitel fyra finns en begreppsförklaring som mer detaljerat ger en beskrivning av centrala begrepp. I kapitel fem finns listade källhänvisningar. Till programmet finns en bilaga som ger en fördjupad information och förklarande av de övergripande utgångspunkterna för programmet, de fyra målområdena och dess strategier samt ansvarstagande aktörer för genomförande.

1.2 Övergripande utgångspunkter

Nedan beskrivs de övergripande utgångspunkter som programmet förhåller sig till. Ytterst utgår det från Agenda 2030 och de globala målen, social hållbarhet ur ett Haningeperspektiv samt grundläggande perspektiv för respektive målområde, effektmål och tillhörande strategier.

Agenda 2030

Målen i Agenda 2030 handlar om att skapa hållbara och godtagbara levnadsförhållanden och levnadsvillkor för alla människor. De globala målen utgår från de tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekonomiska, sociala och miljömässiga. I Sverige är den övergripande utmaningen att skapa mer jämlika förutsättningar när det kommer till ekonomi, hälsa och boende. Särskilt angeläget är att arbeta både främjande och förebyggande för att stödja individer och grupper i utsatthet när det gäller ekonomisk och social polarisering i samhället.

Illustrationen visar förhållandet mellan ekologisk, social och ekonomisk dimension av hållbarhet.

Social hållbarhet – kommunernas kärnverksamhet

Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. En förenklad definition av social hållbarhet är att vi bygger ett långsiktigt hållbart samhälle, att planera för ett samhälle, en stad eller en kommun där människor med olika bakgrund och livssituation kan samverka, arbeta, bo och leva. Det är det grundläggande kommunala uppdraget, kommunernas kärnverksamhet, det kommunala välfärdsuppdraget. Målgruppen är medborgarna, de som bor och verkar i kommunen.

1.3 Framtidsbild Haninge

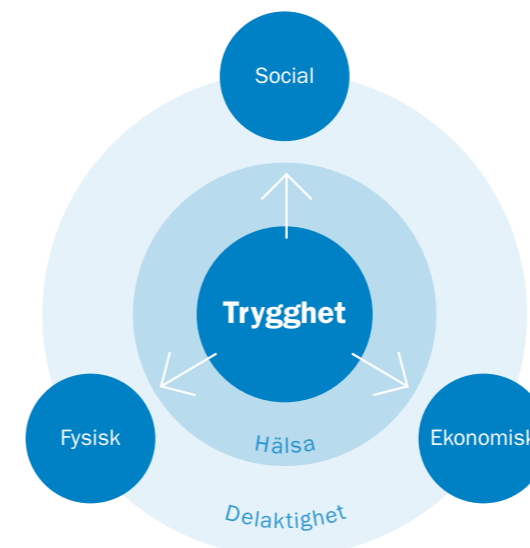
Framtidsbilden beskriver ett framtida läge, den långsiktiga utvecklingen av Haninge och dess verksamheter, när Haninge går från förort till Stad. Social hållbarhet handlar om människor, alla ska kunna leva bra, trygga liv och utifrån sina förutsättningar kunna förverkliga sina drömmar. Det handlar också om att känna trygghet i sin vardag och tillit till det omgivande samhället. Social hållbarhet handlar om hur vi planerar service som skola och social omsorg samt hur vi planerar den fysiska miljön; hus, gator och torg. Närhet och tillgänglighet till arbetsplatser, service, kollektivtrafik, kulturliv och grönområden ökar tryggheten och stärker livskvaliteten och välbefinnandet i befolkningen.

Framtidsbilden för ett socialt hållbart Haninge

”Ett socialt hållbart Haninge är ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls, där invånarna upplever trygghet och delaktighet, ett samhälle präglad av jämlika möjligheter till det goda

Grundläggande perspektiv för trygghet i vardagen

Trygghet för alla genom livets alla skeden är det grundläggande perspektivet för social hållbar utveckling i Haninge kommun. För att åstadkomma ett demokratiskt och välmående Haninge där invånarna känner sig delaktiga och mår bra är trygghetsperspektivet basen. Trygghetsperspektivet utgår från en helhetssyn som inbegriper fysisk, social och ekonomisk trygghet i Haninge. Programmets målområden, effektmålen och strategierna ska bidra till att uppnå trygga levnadsförhållanden och livsmiljöer för alla invånare i Haninge. Med trygghetsperspektivet som grund ska nämnd, bolag och verksamheter identifiera och prioritera lämpliga insatser som bidrar till människors hälsa och delaktighet och ger störst nytta för flest invånare i kommunen.

2. Haninges mål för social hållbarhet

I detta kapitel presenteras Haninge programs långsiktiga effektmål utifrån fyra målområden: demokrati och deltagande, uppväxtvillkor och levnadsvanor, arbete och livslångt lärande samt boende och livsmiljö. Målområdena har valts utifrån Haninge kommuns lokala förutsättningar, utmaningar och möjligheter att genom kommunens verksamheter bidra till en utveckling mot social hållbarhet. Till varje målområde finns en beskrivande inledning, effektmål samt övergripande strategier. Den långsiktiga effekten möjliggörs och förverkligas genom att Haninges nämnder tillämpar målområdenas övergripande strategier till respektive verksamheter och prioriteringar.

2.1 Demokrati och deltagande

Demokrati handlar om att skapa jämlika möjligheter till delaktighet och inflytande. Jämlikhet innebär lika rättigheter och möjligheter för alla människor. Att arbeta för jämlikhet innebär att anpassa verksamheterna så att de motsvarar människors olika behov och förutsättningar. Att öka delaktigheten handlar om att ge utrymme för allas röster. Deltagande handlar om att människor behöver känna sig socialt delaktiga ska ha kunskap om det samhälle som de lever i, känna ett sammanhang och meningsfullhet. Delaktighet och inflytande är båda grundläggande förutsättningar för folkhälsan och social hållbarhet. Delaktighet skapar tillit mellan människor och gentemot institutioner och myndigheter, vilket är viktiga grundpelare i det demokratiska samhället. Brist på inflytande och tillit kan på samma sätt leda till utanförskap och en känsla av maktlöshet som kan påverka individers hälsa negativt.

Effektmål

Haninge är ett öppet och demokratiskt samhälle som möjliggör för invånarna att påverka och aktivt delta i samhället.

Strategier för att nå effektmålet

Tillit till samhället för ökat valdeltagande

I Haninge skapas förutsättningar för invånarnas delaktighet till ett ökat valdeltagande.

Engagemang och medskapande för Haninges utveckling

I Haninge är det enkelt att engagera sig och påverka i samhället.

Tillgång till samhällsutbudet

I Haninge har invånarna tillgång till ett öppet och tillgängligt kulturellt samhällsutbud liksom det ideella föreningslivet.

2.2 Uppväxtvillkor och levnadsvanor

Att skapa goda och jämlika uppväxtvillkor handlar om att möjliggöra för utveckling, inläring och hälsa tidigt i livet. En god start i livet är avgörande både under uppväxt och senare i vuxenlivet. Det handlar om goda ekonomiska och fysiska uppväxtvillkor, trygga relationer till vuxna, goda kamratrelationer samt lek och lärande vilket är viktigt för att uppnå kognitiva, mentala, sociala och motoriska färdigheter.

Levnadsvanor handlar om att främja hälsosamma vanor. God hälsa är också en förutsättning för utbildning, arbete och försörjning. Goda levnadsvanor genom hela livet omfattar ökad fysisk aktivitet, psykisk hälsa, kost och goda matvanor, arbete mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel samt ett liv fritt från våld. Levnadsvanor baseras på inlärd beteenden som ofta grundas i unga år. Barn och unga är därför en viktig målgrupp. Kommunens verksamheter är en arena som når alla barn och unga för ett hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Effektmål

I Haninge har alla barn och ungdomar jämlika uppväxtvillkor och goda levnadsvanor genom hela livet.

Strategier för att nå effektmålet

Framtidstro för barn och unga

Kommunens verksamheter och andra aktörer arbetar för att barn och unga ska ges en trygg uppväxt med likvärdiga möjligheter till ett gott liv i hemmet, i skolan och på fritiden.

Välbefinnande genom psykisk och fysisk hälsa

I Haninge värnas ett fysiskt aktivt liv liksom det psykiska välbefinnandes betydelse för människors möjligheter att må bra och delta i samhället.

Agenda 2030 Mål

Folkhälsopolitikens mål

Mål 7: Kontroll, inflytande och delaktighet

Agenda 2030 Mål

Folkhälsopolitikens mål

Mål 1: Det tidiga livets villkor

Mål 2: Kunskaper, kompetens och utbildning

Mål 6: Levnadsvanor

Agenda 2030 Mål

Folkhälsopolitikens mål

Mål 2: Kunskaper, kompetens och utbildning

Mål 3: Arbete, arbets-

förhållanden och arbetsmiljö

Mål 4: Inkomster och

försörjningsmöjligheter

2.3 Arbete och livslångt lärande

Sysselsättning och ekonomisk trygghet är viktigt för människor ekonomiskt liksom socialt och hälsomässigt, och för de allra flesta är arbete den primära källan till inkomster. För att åstadkomma en god och jämlik hälsa är det viktigt att stärka människors egna möjligheter till sysselsättning och försörjning och det är centralt att skapa förutsättningar för alla att ha ett arbete, särskilt för grupper som annars har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Personer med en aktuell och efterfrågad kompetens är mer anställningsbara och möjligheter till utbildning och omställning är viktigt. Människors möjligheter till att utveckla kompetenser och kunskaper genom olika former av lärande under livets olika skeden ska främjas då de har ett starkt samband med människors förutsättningar till försörjning och hälsa.

Effektmål

I Haninge finns en stark arbetsmarknad som stärker människors möjligheter till arbete och sysselsättning genom utbildning och kompetensutveckling.

Strategier för att nå effektmålet

Stark arbetsmarknad med fler arbetstillfällen

I Haninge sker samverkan mellan kommunen, företag och utbildningsanordnare för en stark och fungerande arbetsmarknad.

Unga vuxnas etablering på arbetsmarknaden

I Haninge skapas möjligheter för unga vuxna att få ett första jobb som en viktig ingång för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Kompetensutveckling och matchning för arbetsmarknaden

Haninges invånare ges förutsättningar till utbildning och kompetensutveckling för ett helt/dynamiskt arbetsliv.

2.4 Boende och livsmiljö

Haninge kommun växer och det skapar möjligheter för fler människor att bo och leva i kommunen. Goda livsmöjligheter börjar med en samhällsplaneringsprocess som skapar förutsättningar för ett socialt hållbart samhälle. För att skapa ett socialt hållbart samhälle krävs att tillväxten sker på ett balanserat sätt så att den bidrar till ett rättvist och tryggt samhälle där skillnaderna inom kommunen minskar. En planeringsprocess som innebär goda livsmöjligheter för alla invånare i samtliga delar av Haninge kommun. Tillgång till en god och ekonomiskt överkomlig bostad i ett område som ger samhälleliga förutsättningar för social gemenskap bidrar till trygghet, tillit och hälsa i befolkningen.

Effektmål

Haninge har jämlik tillgång till välfungerande boende- och livsmiljöer med närhet till rekreation, natur, kultur och fritid.

Strategier för att nå effektmålet

Planeringsprocess som främjar hållbarhet över generationer

I Haninge finns en samhällsbyggnadsprocess som i alla skeden bidrar till ett inkluderande och demokratiskt samhälle.

Lokala platsen för trygghet och samhörighet

Haninge värnas det offentliga stadsrummets betydelse för allas trygghet, trivsel och samhörighet.

Inkludering för likvärdiga möjligheter

Haninge främjar/skapar boende- och livsmiljöer som bidrar till invånarnas behov och inkludering i samhället.

Agenda 2030 Mål

Folkhälsopolitikens mål

Mål 5: Boende och närmiljö

4. Genomförande, uppföljning och aktualitetsprövning

För att närma sig en social hållbarhet krävs samverkan med andra aktörer inom programmets målområden. Detta avsnitt beskriver kommunens ansvar för genomförande och uppföljning samt de uppdrag som samverkande aktörer har för att samhället ska kunna vara socialt hållbart.

4.1 Genomförande

Programmet för social hållbarhet ska ses som ett paraply för det socialt hållbara Haninge, ett stöd för nämnder och bolagsstyrelser när de ska prioritera insatser i budget och investeringsprogram. Nämnder och bolagsstyrelser ska i sina strategi- och budgetprocesser formulera nämndstrategier som bidrar till målområdenas strategier. Programmet konkretiseras med handlingsplaner för olika verksamhetsområden.

Obs! Avskriven tabell, vänligen korra

Nivå	Syfte	Planerande	Reglerande	Beslutsnivå	Tidsperiod
Övergripande		Vision, ÖP, Program		Kommunfullmäktige	Lång sikt Minst 10 år
Strategisk		Strategi	Policy	Kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnd	Medellång sikt 4–10 år
Taktisk		Plan	Riktlinjer	Kommunstyrelse, nämnd	Kort sikt 1–4 år
Verkställande I		Koncerngemensam plan	Direktiv	Kommundirektör	
Verkställande II		Verksamhetsplan	Regler, rutiner, anvisningar, tillämpningar	Förvaltning	

Haninge kommuns policy för styrdokument (KF 2021-06-14)

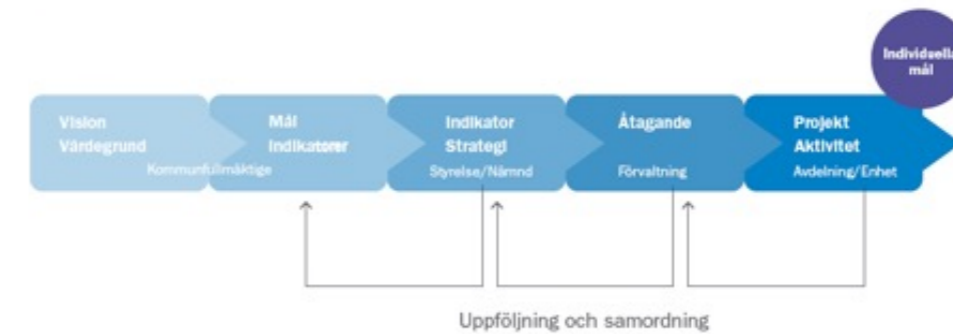
Aktörer

Kommunens kärnverksamhet handlar om att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle. Kommunen som organisation har rådighet över delar av det som gör ett samhälle och en plats socialt hållbar. Kommunen kan påverka en del av utvecklingen själv men är i mångt och mycket beroende av andras insatser, exempelvis den regionala och nationella planeringen. Social hållbarhet i hela Haninge som plats handlar även om alla de insatser som görs av medborgare, civilsamhället, företag och andra myndigheter och organisationer. Programmet för social hållbarhet ska ses i sitt större sammanhang och omfattar hela kommunen och alla som bor och verkar i Haninge.

4.2 Uppföljning och aktualitetsprövning

Programmet är integrerat i kommunens styrmodell och övergripande styr- och ledningsprocess. Uppföljning och ansvarsfördelning av programmets mål och strategier sker enligt Haninge kommuns befintliga system för uppföljning.

Haninge kommuns styrmodell

Aktualitetsprövning sker i enlighet med befintlig policy för styrdokument. Kommunfullmäktiges mål och budget innehåller indikatorer som ska följa om utvecklingen går i rätt riktning i förhållande till fullmäktiges mål. Kommunfullmäktiges indikatorer ska tillsammans med nämndspecifika indikatorer säkerställa att fullmäktiges övergripande mål uppfylls.

5. Begreppsförklaringar

Nedan beskrivs centrala begrepp som används i programmet och som har bedömts behöva en mer detaljerad förklaring för läsförståelsen.

Demokrati – handlar om alla människors lika värde och rättigheter samt möjligheten till att vara med och påverka och bestämma.

Civilsamhälle – definieras av Sveriges riksdag som ”en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen”.

Levnadsförhållanden – beskriver under vilka förhållanden människor och grupper lever sina liv utifrån olika faktorer såsom boende, ekonomi, hälsa, fritid, medborgerliga aktiviteter, sociala relationer, sysselsättning och arbetsmiljö, trygghet och säkerhet.

Livsvillkor – beskriver förutsättningar för människor och gruppers levnadsförhållanden och omfattar bland annat socioekonomisk status och det samhällssystem som människor lever. Livsvillkor ligger ofta utanför den enskildes direkta kontroll.

Levnadsvanor – handlar om de vanor som har betydelse för människors hälsa såsom vad människor äter och dricker, sömnvanor, vanor vad gäller fysisk aktivitet och rörelse samt alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.

Jämlikhet – handlar om att alla ska ha likvärdiga möjligheter oavsett kön, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning eller funktionsvariation.

Hälsa – fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och inte endast frånvaro av sjukdom eller skada.

Främja – underlätta för och bidra till att något ska inträffa.

Förebygga – minska risken för något att inträffa, förhindra i förväg.

Segregation – handlar om att människor lever åtskilda, ofta beroende på skillnader utifrån en socioekonomisk status.

Socioekonomisk status – handlar om gruppers livsvillkor utifrån deras utbildningsnivå, yrke eller inkomst. Det är vanligt att använda olika gruppers socioekonomiska status som jämförande mått av sämre eller bättre välmående.

6. Källor

Folkhälsomyndigheten – Nationella folkhälsomål och målområden

Haninge kommun – Policy för styrdokument

Regeringskansliet – Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

United Nations Development Programme-Sverige – Globala målen

World Health Organisation – Health Equity Monitor

Hanninge
kommun